



Sabiedriskā apspriešana

attiecībā uz norādījumiem par iesniegumu licences saņemšanai novērtēšanu un uz norādījumiem par iesniegumu *FinTech* kredītiestādes licences saņemšanai novērtēšanu

Bieži uzdotie jautājumi

1. Kas ir banka? Un kāpēc bankām nepieciešama darbības licence?

Banka (vai kredītiestāde – šāds termins lietots kapitāla prasību regulā (CRR)) ir uzņēmums, kas pieņem noguldījumus un citus atmaksājamus līdzekļus no klientiem un savā vārdā piešķir aizdevumus. Šīs darbības tiek regulētas, lai aizsargātu sabiedrību un vairotu sabiedrības uzticēšanos finanšu sistēmai. Banku licencēšana neļauj tirgū ienākt uzņēmumiem, kuri varētu apdraudēt finanšu sistēmas stabilitāti, kā arī nodrošina, ka tirgū ienākušie uzņēmumi atbilst obligātajiem drošības standartiem un tādējādi tiek uzskatīti par pietiekami stabiliem. Licencēšana arī nodrošina iestāžu atbilstību attiecīgajām valsts un Eiropas tiesību aktu prasībām.

Eiropas Centrālā banka (ECB) ir vienīgā iestāde euro zonā, kas var piešķirt banku darbības licenci. Visām iestādēm, kuras vēlas kļūt par bankām, – gan nozīmīgajām iestādēm, ko tieši uzrauga ECB, gan mazāk nozīmīgajām iestādēm, ko uzrauga valstu kompetentās iestādes (VKI), – jāsaņem licence no ECB. Licencēšanas procesā ECB un VKI cieši sadarbojas. Kontaktpunkts, kurā nonāk visi iesniegumi, ir tās valsts kompetentā iestāde, kurā attiecīgā banka tiks reģistrēta, un visus iesniegumus pēc tam novērtē ECB.

2. Cik daudz banku darbības licenču piešķirts, kopš darbu uzsāka ECB banku uzraudzības funkcija?

Līdz 2016. gada 31. decembrim ECB saņēmusi 68 iesniegumus licences saņemšanai. Šajā laikā ECB izsniegusi licenci 37 kredītiestādēm.

Netika noraidīts neviens iesniegums licences saņemšanai, bet daži tika atsaukti, iekams VKI ierosināja ECB pieņemt negatīvu lēmumu. Cītu atsaukumu iemesls bija pretendentu plānu maiņa, bet vairākas pieteiktās procedūras joprojām tiek novērtētas.

Pieaug *FinTech* kredītiestāžu iesniegumu īpatsvars un kopš 2016. gada jūlija sešas iestādes pabeigušas licencēšanas procedūru. Turklāt citi iesniegumi, kas saistīti ar *FinTech* jomu, tikuši izskatīti VKI līmenī, taču šajos gadījumos netika izsniegtas licences, jo novērtējuma rezultātā pretendenti netika atzīti par kredītiestādēm.

3. Kāpēc tiek publicēti šie norādījumi?

Norādījumi tiek publicēti saskaņā ar ECB apņemšanos ievērot caurredzamību attiecībā uz iekšējiem procesiem un vērtēšanas kritērijiem.

Pēdējos mēnešos notikusi cieša ECB un VKI sadarbība kopīgas prakses un politikas izstrādē, izmantojot pieredzi, kas gūta Eiropas līmeņa banku uzraudzības pirmajos trijos gados. Šīs sadarbības rezultātā visā euro zonā tiks nodrošināta vienāda pieeja visiem iesniegumiem licences saņemšanai jau no pašas pirmās saskarsmes ar pretendentu.

Pirmie norādījumi attiecas uz iesniegumiem kopumā un sniedz pārskatu par novērtējuma kritērijiem, izmantoto procedūru un iesnieguma iespējamajiem iznākumiem. Otrie norādījumi sniedz operatīvas norādes attiecībā uz kredītiestāžu ar *FinTech* darbības modeli iesniegumu licences saņemšanai uzraudzības novērtēšanu. Šie norādījumi nav juridiski saistoši.

4. Kādi pierādījumi jāsniedz bankām, lai varētu saņemt licenci?

Iestādei, kas vēlas kļūt par banku, jāpierāda, ka tā spēj pildīt ES un valstu tiesību aktu prasības (kapitāla prasību direktīvas (CRD IV) 8.–14. pants). Licencēšanas prasības aptver visdažādākās jomas, t.sk. kapitāla apjomu, ko jātur iestādei, akcionāru un valdes locekļu atbildību, iestādes darbības atbildību, kas atspoguļota tās uzņēmējdarbības plānā, pārvaldības sistēmu, iekšējo kontroli un riska pārvaldības praksi utt.

Iesniegumus licences saņemšanai novērtē, pamatojoties uz attiecīgajām prasībām, kā arī kredītiestāžu uzraudzības kopējo prudenciālo regulējumu. Šajā regulējumā, piemēram, paredzēts novērtēt, vai pretendenta plānotās aktivitātes un uzņēmējdarbības modelis ietver banku pamatdarbības – noguldījumu pieņemšanu un aizdevumu piešķiršanu – un vai kredītiestāžu vispārējais prudenciālais regulējums ir pareizākais un atbilstošākais regulējums attiecībā uz paredzētajām darbībām.

Eiropas Banku iestāde (EBI) publicējusi regulatīvu tehnisko standartu projektu, kurā iekļauts visaptverošs informācijas saraksts, kas jāiesniedz pretendentiem. Katru iesniegumu licences saņemšanai novērtē individuāli un proporcionāli, ņemot vērā iestādes plānoto sistēmisko nozīmīgumu un prognozēto riska profilu.

5. Vai šo norādījumu publicēšana nozīmē, ka esošajām bankām no jauna jāpieprasa licences?

Nē. Norādēs, kas sniegtas norādījumos par iesniegumu licences saņemšanai novērtēšanu un norādījumos par iesniegumu *FinTech* kredītiestādes licences saņemšanai novērtēšanu, konkrēti aplūkoti iesniegumi jaunu licenču saņemšanai vai licenču pagarināšanai. Tādējādi nebūs no jauna jānovērtē jau izsniegtās licences.

Uzraudzības iestādes regulāri monitorē licencēto banku atbilstību prasībām, kas sīki izklāstītas šajos norādījumos.

6. Vai prasības dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgas?

ECB, izsniedzot banku darbības licences, jāpiemēro visi atbilstošie ES tiesību akti, t.sk. valstu tiesību akti, kas implementē CRD, kuros ietvertas licencēšanas prasības.

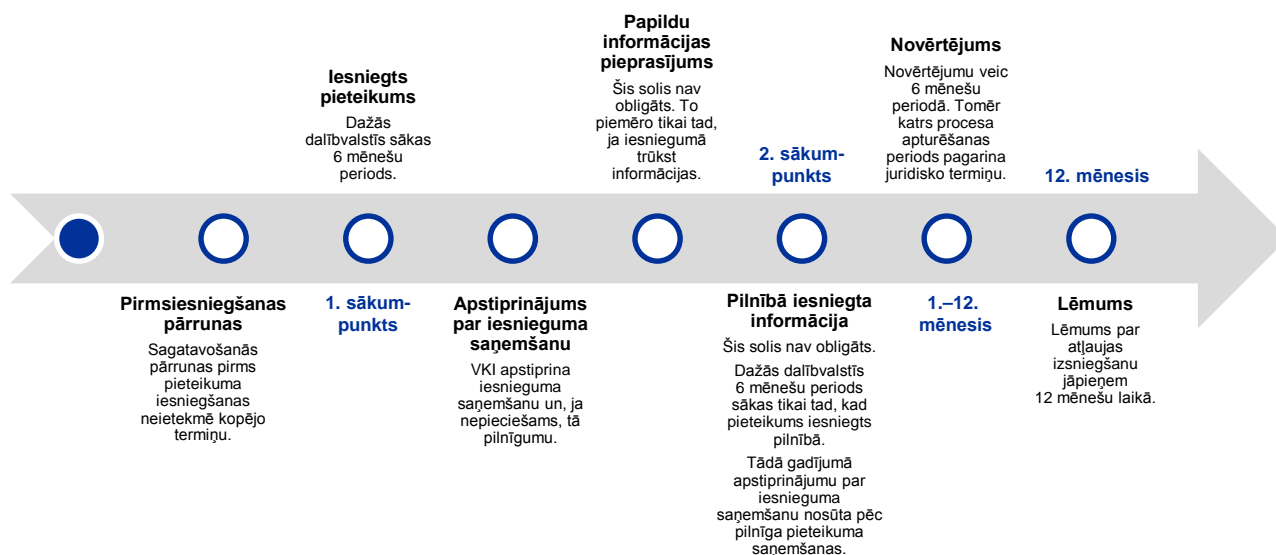
Euro zonas valstu starpā pastāv atšķirības, piemēram, attiecībā uz lēmumu pieņemšanas termiņiem vai attiecībā uz darbību apjomu, ko banka drīkst veikt. ECB cenšas pēc iespējas mazināt šīs atšķirības, taču piemēro attiecīgos valstu tiesību aktus.

7. Kā notiek novērtēšanas process? Cik tas ir ilgs?

Laiku, kas nepieciešams, lai novērtētu iesniegumus licences saņemšanai, nosaka vairāki faktori, piemēram, iesniegumu pilnīgums, pretendenta sniegtās informācijas kvalitāte un plānoto darbību sarežģītība un riska profils. Uzraudzības iestādes, veicot novērtējumu, ievēro proporcionalitātes principu.

Turklāt CDR IV valsts tiesību aktos transponēta atšķirīgi, radot zināmas atšķirības euro zonas valstu starpā – galvenokārt attiecībā uz izskatīšanas perioda sākumu. Dažu dalībvalstu tiesību aktos arī noteikts īsāks laika posms lēmuma pieņemšanai.

Kontaktpunkts, kurā nonāk visi iesniegumi, ir tās valsts kompetentā iestāde, kurā attiecīgā iestāde gatavojas reģistrēt savu darbību. Galīgo lēmumu pieņem ECB, kas ir vienīgā iestāde euro zonā, kas var piešķirt banku darbības licenci.



8. Vai pastāv īpaša procedūra bankām, kuras pārceļas uz euro zonu *Brexit* rezultātā?

Bankām, kuras pārceļas uz euro zonu, jāpierāda atbilstība attiecīgajiem ES un valsts tiesību aktiem, kā arī visiem uzraudzības standartiem. Daudzos gadījumos pārceļšanās rezultātā būs nepieciešamas saņemt licenci un/vai cita veida uzraudzības lēmumu. Tiek sagaidīts, ka bankas, kas pārceļas uz euro zonu, cita starpā veiks reālu darbību, tām būs pietiekams darbinieku skaits, tās darbosies neatkarīgi un veikts atbilstošu vietēju risku pārvaldību.

Katrs iesniegums tiks izskatīts saskaņā ar pastāvošo licencēšanas procedūru. Nav izveidota īpaša procedūra bankām, kuras pārcelsies *Brexit* rezultātā.

Atbildes uz jautājumiem attiecībā uz *Brexit* pieejamas arī attiecīgajā [ECB banku uzraudzības interneta vietnes sadaļā](#).

9. Kāpēc *FinTech* bankām ir atsevišķi norādījumi?

Vērojams arvien lielāks iesniegumu un saistīto jautājumu skaits no *FinTech* bankām. Tāpēc mēs kopā ar VKI uzraugiem vienojāmies par vienotu pieeju šo banku licencēšanai. Norādījumos *FinTech* bankām iekļauti uzraudzības novērtējuma apsvērumi, kas īpaši būtiski attiecībā uz tādu banku specifiku, kam ir *FinTech* darbības modelis, taču tie vienlīdz attiecināmi arī uz bankām ar tradicionāliem uzņēmējdarbības modeļiem. Kā šādas specifikas piemēru var minēt jautājumu, vai šo banku vadības struktūrā ir personas ar atbilstošām prasmēm un zināšanām tehnoloģiju jomā – to var risināt, ieceļot valdes locekļa statusā informācijas tehnoloģiju funkcijas vadītāju.

FinTech norādījumu mērķis ir ieviest konsekventu pieeju iesniegumu licences saņemšanai novērtēšanai, kas tiek iesniegti gadījumos, kad tiek dibinātas jaunas *FinTech* bankas vai esošo kredītiestāžu (gan nozīmīgo iestāžu, gan mazāk nozīmīgo iestāžu) specializēti meitasuzņēmumi, kas izmanto *FinTech* uzņēmējdarbības modeli. Tas palīdzēs ECB un VKI nodrošināt, ka iesniegumi tiek novērtēti konsekventi un *FinTech* banku specifiskais risks tiek atbilstoši un proporcionāli izskatīts. ECB kopējā politika attiecībā uz visu banku licencēšanu euro zonā joprojām tiek piemērota arī iesniegumiem *FinTech* banku licenču izsniegšanai.